

Обща информация - Хърватия

СЪДЪРЖАНИЕ

- 1 Как се изготвя разпореждането с имущество в случай на смърт (завещание, съвместно завещание, договор за наследство)?
- 2 Следва ли разпореждането да бъде вписано по някакъв начин и ако да, по какъв?
- 3 Съществуват ли ограничения на свободата за разпореждане с имущество в случай на смърт (напр. запазена част)?
- 4 В отсъствието на разпореждане с имущество в случай на смърт кой и в каква степен наследява?
- 5 Какъв вид органи са компетентни:
 - 5.1 по въпросите на наследяването?
 - 5.2 да получат изявление за отказ или приемане на наследство?
 - 5.3 да получат изявление за отказ или приемане на завет?
 - 5.4 да получат изявление за отказ или приемане на запазена част?
- 6 Кратко описание на процедурата за уреждане на наследството по националното право, включително на процедурата за ликвидиране на наследствената маса и делба на наследственото имущество (включително информация дали производството по наследяване се образува служебно от съда или друг компетентен орган)?
- 7 При какви условия и в кой момент дадено лице придобива качеството на наследник или заветник?
- 8 Наследниците носят ли отговорност за задълженията на починалия и ако да, при какви условия?
- 9 Какви документи и/или информация се изискват обикновено за целите на вписването на недвижимо имущество?
 - 9.1 Назначаването на управител на наследственото имущество задължително ли е или е задължително при поискване? Ако е задължително или е задължително при поискване, какви стъпки следва да бъдат предприети?
 - 9.2 Кой има право да изпълни разпореждането с имущество в случай на смърт и/или да управлява наследството?
 - 9.3 С какви правомощия разполага управителят на наследството?
- 10 По силата на националното право какви документи обикновено се издават в хода или в края на производството по наследяване, с които се доказват статутът и правата на бенефициерите? Те имат ли специална доказателствена сила?

Този информационен документ е подготвен със съдействието на Съвета на нотариатите от ЕС (CNUE).

1 Как се изготвя разпореждането с имущество в случай на смърт (завещание, съвместно завещание, договор за наследство)?

Правото на наследяване и правилата, по които съдилища, други органи и оправомощени лица осъществяват процесуални действия по въпросите на наследяването, са уредени в Закона за наследството (*Narodne Novine* (NN; Официален вестник на Република Хърватия) № 48/03, 163/03, 35/05 и 127/13).

Разпоредването с имущество в случай на смърт може да бъде изготвено под формата на завещание. Всяко лице със здрав разум, което е навършило 16-годишна възраст, може да направи завещание.

За действително се счита само завещание, което е изготвено в предвидената от закона форма и при спазване на задължителните условия. При нормални обстоятелства завещанието може да бъде изготвено под формата на частно завещание или публично завещание, а при извънредни обстоятелства завещанието може да бъде направено и устно.

Частно завещание е саморъчното завещание и завещанието, направено пред свидетели. Саморъчното завещание е написано ръкописно и подписано от завещателя. Завещанието, направено пред свидетели, може да бъде изготвено от завещател, който може да чете и пише. Завещателят обявява пред двама свидетели, които присъстват едновременно, че документът, независимо от това кой го е изготвил, отразява неговата собствена воля и го подписва в тяхно присъствие. Свидетелите трябва да положат своите подписи под завещанието.

Публичното завещание е завещание, изготвено с участието на публични органи. Всяко лице може да направи публично завещание, което е действително. Лице, което не може да чете или да се подписва, при нормални обстоятелства може да изрази последната си воля само под формата на публично завещание. По искане на завещателя, публичното завещание може да бъде съставено от едно от лицата, които са оправомощени по закон за тази цел: съдия в общински съд, съветник в общински съд или нотариус, както и от консул или представител на дипломатическа/консулска служба на Република Хърватия в чужбина. Процедурата и действията, които трябва да бъдат предприети от оправомощеното лице за изготвяне на публично завещание, са определени в закона.

Завещател, който желае да изготви своето завещание под формата на международно завещание, трябва да подаде заявление до лице, оправомощено да съставя публични завещания. Международно завещание се съставя с цел да се гарантира, че то ще бъде признато от гледна точка на форма в държавите, които са страни по Конвенцията от 1973 г. относно единния закон за формата на международно завещание, и държавите, които са включили в законодателството си разпоредбите относно международното завещание.

Само при извънредни обстоятелства, когато не е възможно да се състави завещание в която и да било друга форма, завещателят може да изрази своята последна воля устно пред двама свидетели, които присъстват едновременно. Такова завещание престава да бъде действително 30 дни след приключването на извънредните обстоятелства, при които е направено.

Според хърватското право не се допускат и следователно са нищожни договорите за наследство (договор, въз основа на който дадено лице завещава своето собствено наследствено имущество или част от него на друга страна или на трето лице), договори за бъдещо наследство или завет (договор, въз основа на който дадено лице отчуждава наследство, което той/тя очаква; договор за наследство на трето лице, което е живо; договор за завет или друга полза, който/която договарящата страна очаква от наследство, което все още не е открито) и договори за съдържанието на завещанието (договор, въз основа на който дадено лице се задължава да включи или да не включи в своето завещание определена разпоредба, да отмени или да не отмени дадено условие в своето завещание).

Според хърватското право се допуска сключването на договор приживе за прехвърляне и разпределяне на имущество. Става дума за договор, който възходящ (прехвърлител) сключва със своите низходящи, въз основа на който прехвърлителят разпределя и прехвърля на своите низходящи имуществото, което притежава към момента на сключване на договора, било то изцяло или отчасти. Нужно е всички деца и други низходящи, които са поканени да наследят от прехвърлителя, да дадат своето съгласие, за да бъде валиден договорът. Той трябва да бъде изготвен в писмен вид и потвърден от съдия от компетентния съд или да бъде съставен под формата на нотариален акт или заверен от нотариус (при което става правно обвързващ). В договора може да бъде включен съпругът на завещателя, като в такъв случай неговото съгласие също се изисква. Имуществото, за което се отнася договорът, не се включва в наследственото имущество, нито се взема предвид при определяне на стойността на наследственото имущество.

Според хърватското право не се разрешава сключването на договор за отказ от наследство, което все още не е открито. По изключение, низходящ, който може самостоятелно да се разпоредва с правата си, може предварително да сключи договор с възходящ за отказ от наследството, на което низходящият би имал право в случай на смърт на възходящия. Такъв договор може да бъде сключен също така със съпруг по отношение на наследството, което би получил/а той/тя в

случай на смърт на неговия/нейния съпруг. Договорът трябва да бъде изготвен в писмен вид и потвърден от съдия от компетентния съд или да бъде съставен под формата на нотариален акт или заверен от нотариус (при което става правно обвързващ).

2 Следва ли разпореждането да бъде вписано по някакъв начин и ако да, по какъв?

Фактът, че завещанието е било съставено, депозирано и обявено, се вписва в Хърватския регистър на завещанията, воден от Хърватската нотариална камара. По искане на завещателя, информацията относно тези факти се представя за вписване от компетентните съдилища, нотариуси, адвокати и лицата, които са направили завещанието. Вписването на завещания в Хърватския регистър на завещанията не е задължително и фактът, че завещанието не е вписано в регистъра или депозирано на конкретно място, не засяга неговата действителност.

Преди смъртта на завещателя информация от регистъра не може да се предоставя на никого, освен на самия завещател или на лице, което е изрично упълномощено от завещателя за тази цел.

В производства по наследяване съдът или нотариусът, които водят процесуалните действия, трябва да изискат от Хърватския регистър на завещанията цялата информация по възможните завещания на починалото лице.

3 Съществуват ли ограничения на свободата за разпореждане с имущество в случай на смърт (напр. запазена част)?

Свободата на завещателя да се разпорежда с имущество е ограничена от правото на запазена част на наследниците с гарантиран по закон дял от наследството.

Наследници с гарантиран по закон дял от наследството са:

- низходящите на завещателя, осиновени деца, деца, поверени на грижите на завещателя в качеството му на партньор, и техните низходящи, съпруг или партньор на завещателя, с когото съжителства на семейни начала, партньор в житейско партньорство със завещателя или неофициален партньор в житейско партньорство — те имат право на запазена част в размер на една втора от дела, който им се полага по закон, ако не е било направено завещание,
- родителите на завещателя, неговите осиновители или други възходящи — те имат право на запазена част само ако са трайно нетрудоспособни и в крайна нужда, като тяхната запазена част е в размер на една трета от дела, който им се полага по закон, ако не е било направено завещание.

Наследниците с гарантиран по закон дял от наследството имат право да предявят иск за запазена част само ако в конкретния случай те са поканени да наследят като наследници по закон.

В закона са определени основанията, поради които завещателят може да изключи от завещанието, било то цялостно или частично, даден наследник, който има право на запазена част. Завещателят може да направи това, ако наследникът е извършил сериозно нарушение срещу завещателя, като е нарушил законово или морално задължение, произтичащо от семейната връзка на наследника със завещателя; ако наследникът умишлено е извършил сериозно престъпление срещу завещателя или неговия/нейния съпруг, дете или родител; ако наследникът е извършил престъпление срещу Република Хърватия или защитаваните от международното право ценности; ако наследникът се е отдал на безделие и непочтен живот. Завещателят, който желае да изключи даден наследник, трябва изрично да декларира това в завещанието, като посочи основанията за изключването. Причината за изключването трябва да е налице към момента на съставяне на завещанието. При изключването наследникът се лишава от правото на наследство до степента на самото изключване, а правата на другите лица, които могат да получат наследство от завещателя, се определят по начин, както ако изключеният наследник е починал преди завещателя.

В допълнение към възможността за изключване на наследници с гарантиран по закон дял от наследството, завещателят може изрично да лиши от въпросния дял низходящ с право на запазена част, било то цялостно или отчасти, ако низходящият сериозно е задлъжнял или води разточителен живот. Вместо за лишения от наследство наследник, въпросната част отива при неговите/нейните низходящи. Това лишаване остава действително само ако към момента на смъртта на завещателя лишеният лице има ненавършило пълнолетие дете или ненавършил пълнолетие внук от починало преди това дете, или има пълнолетно дете или пълнолетен внук от починало преди това дете, които са нетрудоспособни и в крайна нужда. Лишеният наследник наследява от завещателя дела, който не е включен в лишаването, и също така, ако предпоставките за лишаване вече не са налице към момента на смъртта на завещателя.

4 В отсъствието на разпореждане с имущество в случай на смърт кой и в каква степен наследява?

Ако наследодателят не е оставил завещание, според закона наследството се получава от неговите/нейните наследници по закон по реда на наследяване, като се следва принципът, че наследниците от по-преден ред на наследяване изключват от наследство наследниците от по-далечни редове на наследяване.

Наследници по закон на наследодателя са неговите/нейните:

- низходящи, осиновени деца и деца, поверени на грижите на наследодателя в качеството му на партньор, и техните низходящи,
- съпруг,
- партньор, с когото съжителства на семейни начала,
- партньор в житейско партньорство,
- неофициален партньор в житейско партньорство,
- родители,
- осиновители,
- братя и сестри и техните низходящи,
- баби и дядовци и техните низходящи,
- други възходящи.

Що се отнася до правото на наследяване, партньор, който е в съжителство на семейни начала, е равнопоставен със съпруг, а децата, родени без брак, и техните низходящи са равнопоставени с родените от брака деца и техните низходящи. Съжителството без брак е съюз, който дава право на наследство по закон и представлява съжителство между неомъжена жена и неженен мъж, продължило определен период от време (най-малко три години или по-малко, ако от въпросния съюз е родено дете) и се прекратява със смъртта на наследодателя, при условие че са спазени предварителните условия за валидност на брак.

Що се отнася до правото на наследяване, партньорът в житейско партньорство е равнопоставен със съпруг, а децата, поверени на неговите/нейните грижи в качеството на партньор, са равнопоставени с неговите/нейните собствени деца. Житейското партньорство представлява съюз на семейно съжителство между две лица от един и същ пол, сключен пред компетентен орган в съответствие с разпоредбите на специален закон (Закон за партньорството между лица от един и същ пол).

Що се отнася до правото на наследяване, неофициалният партньор в житейско партньорство е равнопоставен с партньор, който е в съжителство на семейни начала. Неофициалното житейско партньорство представлява съюз на семейно съжителство между две лица от един и същ пол, които не са сключили житейско партньорство пред компетентен орган, при условие че съюзът е продължил най-малко три години и от самото начало са били изпълнени предварителните условия за действителност на житейско партньорство.

Низходящите и съпругът на наследодателя са наследници от първи ред. Наследниците от първия ред наследяват равни части. В този ред на наследяване се прилага разпределение *per stirpes*, което означава, че делът от наследственото имущество, който би отишъл към починало преди това дете, ако то беше преживяло наследодателя, се наследява поравно от неговите/нейните деца, т.е. внуците на наследодателя; ако някой от внуците е починал преди наследодателя, делът, който би отишъл за въпросния внук, ако той/тя беше жив/а към момента на смъртта на наследодателя, се наследява поравно от неговите/нейните деца, т.е. правнуците на наследодателя и т.н., ако има останали някакви низходящи на наследодателя.

Наследодател, който не е оставил поколение, се наследява от наследниците от втори ред на наследяване — родителите и съпругът на наследодателя. Родителите на наследодателя наследяват половината наследствено имущество, а съпругът на наследодателя — другата половина. Ако и двамата родители са починали преди наследодателя, преживелият съпруг наследява цялото наследствено имущество. Ако наследодателят не е оставил съпруг, родителите на наследодателя наследяват поравно цялото наследствено имущество; ако единият от родителите на наследодателя е починал преди наследодателя, делът от наследственото имущество, който би отишъл при въпросния родител, ако той/тя беше преживял наследодателя, се наследява от другия родител. Братята и сестрите на наследодателя и техните низходящи са наследници от втори ред на наследяване, ако последният не е оставил съпруг и ако единият или и двамата родители на наследодателя са починали преди наследодателя. В такъв случай (ако единият или и двамата родители са починали преди наследодателя, който не е оставил съпруг), делът от наследственото имущество, който би отишъл при всеки от родителите, ако той/тя беше преживял наследодателя, се наследява от техните деца (братята и сестрите на

наследодателя), техните внуци, правнуци и по-далечни низходящи в съответствие с правилата, приложими в случаите, в които наследодателят се наследява от своите деца и други низходящи. Ако единият от родителите на наследодателя е починал преди наследодателя, който от своя страна не е оставил съпруг и низходящи, делът от наследственото имущество, който би отишъл за въпросния родител, ако той/тя беше преживял наследодателя, се наследява от другия родител; ако другият родител също е починал преди наследодателя, който не е оставил съпруг, низходящите на въпросния родител наследяват дела, който би се полагал на двамата родители.

Наследодател, който не е оставил низходящи, съпруг или родители или чиито родители не са оставили низходящи, се наследява от наследниците от трети ред на наследяване. Наследници на наследодателя от трети ред на наследяване са неговите баби и дядовци, като половината от наследственото имущество се наследява от бабата и дядото по бащина линия, а другата половина — от бабата и дядото по майчина линия. Бабата и дядото от една страна наследяват поравно. Ако единият от възходящите от едната страна е починал преди наследодателя, делът от наследственото имущество, който би отишъл при въпросния възходящ, ако той/тя беше преживял наследодателя, се наследява от неговите/нейните низходящи (деца, внуци и по-далечни низходящи) в съответствие с правилата, които се прилагат в случаите, в които наследодателят се наследява от своите деца и други низходящи. Ако бабата и дядото от едната страна са починали преди наследодателя без да оставят никакви низходящи, делът от наследственото имущество, който би отишъл при тях, ако бяха преживели наследодателя, се наследява от бабата и дядото по другата линия или от техните низходящи.

Наследодател, който не е оставил низходящи или родители, или ако те не са оставили низходящи, съпруг или баби и дядовци, които също не са оставили низходящи, се наследява от наследниците от четвърти ред на наследяване. Наследниците от четвърти ред са прабабите и прадядовците на наследодателя. Половината се наследява от прабабите и прадядовците по бащина линия (тази половина се наследява поравно от родителите на дядото на наследодателя по бащина линия и от родителите на бабата на наследодателя по бащина линия), а другата половина се наследява от прабабите и прадядовците по майчина линия (тази половина се наследява поравно от родителите на дядото на наследодателя по майчина линия и от родителите на бабата на наследодателя по майчина линия). Ако някой от тези възходящи вече не е жив, делът, който би отишъл при него/нея, ако той/тя беше още жив/а, се наследява от възходящия, който е бил негов/неин съпруг. Ако от едната двойка от тези възходящи няма живи, дяловете, които биха отишли при тях, ако бяха живи, се наследяват от другата двойка от същата страна. Ако прабабите и прадядовците от едната страна не са живи, делът от наследственото имущество, който би отишъл към тях, ако те бяха още живи, се наследява от прабабите и прадядовците по другата линия.

Ако няма наследници от четвърти ред на наследяване, наследодателят се наследява от своите по-далечни възходящи в съответствие с правилата за наследяване, приложими по отношение на неговите/нейните прабаби и прадядовци.

5 Какъв вид органи са компетентни:

5.1 по въпросите на наследяването?

На първа инстанция производството по наследяване се води пред общински съд или пред нотариус в качеството му на доверено лице на съда.

Териториалната компетентност на общинския съд да води производства по наследяване се определя по местожителството на завещателя към момента на смъртта и, алтернативно, по неговото местопребиваване, по мястото, където се намира по-голямата част от неговото/нейното наследствено имущество в Република Хърватия, или по мястото, където завещателят е вписан в Гражданския регистър. Съдът възлага воденето на производства по наследяване на нотариуси и, когато в района на съда са регистрирани канторите на няколко нотариуса, делата им се възлагат поравно, по азбучен ред, според фамилното име на нотариуса.

5.2 да получат изявление за отказ или приемане на наследство?

Изявление за приемане или отказ от наследство (декларация за наследство) може да се направи устно пред всеки един общински съд, пред съда по дела за завещания и наследства или пред нотариуса, който води производството по наследяване, а може и да бъде представен заверен документ, съдържащ декларация за наследството, пред съда по дела за завещания и наследства или пред нотариуса, който води производството по наследяване.

Изявлението за приемане или отказ от наследство не може да се отменя.

Не е задължително да се направи декларация за наследство. Счита се, че лице, което не е направило декларация за отказ от наследство, желае да бъде наследник. Лице, което е направило действителна декларация за приемане на наследство, впоследствие не може да се откаже от него.

5.3 да получат изявление за отказ или приемане на завет?

Изявлението за отказ или приемане на завет може да бъде направено устно пред съда по дела за завещания и наследства или пред нотариуса, който води производството по наследяване, а може и да бъде представен заверен документ, съдържащ декларация за отказ или приемане на завет, пред съда по дела за завещания и наследства или пред нотариуса, който води производството по наследяване.

5.4 да получат изявление за отказ или приемане на запазена част?

Правото на запазена част е наследствено право, което се придобива при смъртта на завещателя. Наследникът с гарантиран по закон дял от наследството може да направи изявление за приемане или отказ от запазена част устно пред всеки общински съд, пред съда по дела за завещания и наследства или пред нотариуса, който води производството по наследяване, а може и да представи заверен документ, съдържащ декларация за наследството, пред съда по дела за завещания и наследства или пред нотариуса, който води производството по наследяване.

В рамките на производство по наследяване правото на запазена част се упражнява само по искане на наследник с гарантиран по закон дял от наследството. Но ако в производството по наследяване наследникът с гарантиран по закон дял от наследството не предяви иск за запазена част, съдът или нотариусът не е задължен да учреди неговото/нейното право на запазена част.

6 Кратко описание на процедурата за уреждане на наследството по националното право, включително на процедурата за ликвидирание на наследствената маса и делба на наследственото имущество (включително информация дали производството по наследяване се образува служебно от съда или друг компетентен орган)?

Производството по наследяване е охранително производство за установяване кои са наследниците на завещателя, от какво се състои наследственото имущество на завещателя и какви други права по отношение на наследственото имущество имат наследниците, заветниците и други лица.

Производствата по наследяване се водят от общински съд или от нотариус в качеството му на доверено лице на съда. Общинският съд, който е с териториална компетентност да води производството по наследяване, се нарича също така „съд по дела за завещания и наследства“. Териториалната компетентност на общинския съд да води производства по наследяване се определя по местожителството на завещателя към момента на смъртта и, алтернативно, по неговото местопребиваване, по мястото, където се намира по-голямата част от неговото/нейното наследствено имущество в Република Хърватия, или по мястото, където завещателят е вписан в Гражданския регистър.

Производството по наследяване се образува служебно, след като съдът получи смъртен акт, извлечение от регистъра на смъртните актове или еквивалентен документ. Съдът възлага воденето на производството по наследяване на нотариус, чиято кантора е с адрес в неговия район, предава му/й смъртния акт и определя срок за приключване на производството. Нотариусът води производството в качеството си на доверено лице на съда в съответствие със съдебно решение за възлагане на него/нея воденето на производството и съгласно разпоредбите на Закона за наследството. По правило производството по наследяване се води от нотариус в качеството му на доверено лице на съда и само в изключителни случаи от самия съд.

Когато нотариус извършва някакви действия в рамките на производство по наследяване в качеството си на доверено лице на съда, той/тя има правата, каквито би имал съдия или съветник на общински съд, да предприема всички необходими действия в рамките на производството и да взема всички решения, освен онези, за които по Закона за наследството е предвидено друго. Ако в рамките на производство пред нотариус страните оспорват факти, от които зависи някое от техните права (например право на наследяване, размер на наследствен дял и т.н.), или от които зависи съставът на наследственото имущество или предметът на завета, тогава нотариусът трябва да върне делото в съда, за да може съдът да вземе решение за спиране на производството и да насочи страните към завеждането на гражданско или административно дело. Ако в рамките на производство пред нотариус страните оспорват фактите, от които зависи правото на завет или някое друго право, нотариусът трябва да върне делото в съда, който в такъв случай насочва страните към завеждане на гражданско или административно дело, но не спира производството по наследяване. В определени случаи, които са предвидени от Закона (решение за отделяне на наследственото имущество от имуществото на наследник, относно правото на сънаследниците, които са живели или печелили съвместно със завещателя, както и относно делбата на домашното имущество), нотариусът може да взема решения само със съгласието на всички страни в производството, в противен случай нотариусът трябва да върне делото в съда. Съдът, който е възложил воденето на производство по наследяване на нотариус, постоянно следи неговата/нейната работа.

Изслушването по отношение на наследството е основната част от производството по наследяване, като е възможно да бъдат проведени едно или няколко изслушвания.

Изслушване по отношение на наследството не се провежда, ако починалият не е оставил наследствено имущество или ако завещателят е оставил само движимо имущество и еквивалентни права и никое от лицата, които са поканени да наследят не изиска провеждането на изслушване по наследството.

Страните (наследници, заветници, други лица, имащи някакво право по отношение на наследственото имущество), лица, които правомерно биха могли да предявят иск спрямо наследството (когато има завещание), изпълнителят на завещанието (ако е определен такъв) и други заинтересовани страни се свикват на изслушване по отношение на наследството. В призовката за изслушването съдът или нотариусът уведомяват заинтересованите лица за образуването на производството и дали му/й е представено някакво завещание и кани заинтересованите лица незабавно да представят писмено завещание или документ, удостоверяващ устно завещание, ако у тях има такова/такъв, или да посочат свидетелите на устното завещание. В призовката тези заинтересовани лица изрично се уведомяват, че до произнасянето на решение по наследството на първа инстанция, те могат да направят изявление за отказ от наследство устно на изслушването или публично, чрез заверен документ, както и че, ако не се явят на изслушването или не направят декларация за отказ, ще се счита, че те желаят да бъдат наследници.

На изслушване по наследството се обсъждат всички въпроси, които имат отношение към произнасянето на решение в производство по наследяване, по-специално правото на наследяване, размерът на наследствения дял и правото на завети. Решението се взема от съда или нотариуса въз основа на резултатите от всички изслушвания. Съдът или нотариусът има право да установява факти, които страните по производството не са представили, и също така да представя доказателства, които те не са предложили, ако съдът или нотариусът сметне, че тези факти и доказателства са от значение за вземането на решение. По правило решение относно правата се взема от съда или нотариуса, след като е дадена възможност на заинтересованите лица да направят необходимите изявления. Правата на всички лица, които, въпреки че са били надлежно призовани, не са се явили на изслушването, се разглеждат от съда или от нотариуса на база на информацията, с която съдът или нотариусът разполага, като се вземат предвид писмените изявления на въпросните страни, получени преди вземането на решението.

Изявленията относно наследството представляват деклариране от страна на наследник, че приема или се отказва от наследството. Всеки има право, но никой не е задължен да направи декларация за наследството. Лице, което не е направило декларация за отказ от наследство, се счита, че желае да стане наследник. Лице, което е направило действителна декларация за приемане на наследството, впоследствие не може да се откаже от него. Съдът или нотариусът не изискват от който и да било да прави изявление за наследството, но наследник, който желае да направи такова изявление, може да го направи устно пред съда по дела за завещания и наследства или пред нотариуса, който води производството по наследяване, както и пред всеки друг общински съд, или като представи заверен документ, съдържащ декларация за наследството, на съда по дела за завещания и наследства или на нотариуса, който води производството по наследяване. Когато наследник прави декларация за отказ от наследство, съдът или нотариусът трябва да го предупреди за последиците от това изявление и трябва да уведоми наследника, че този отказ може да бъде направен само от негово/нейно собствено име, както и от негово/нейно име и от името на неговите/нейните низходящи.

Съдът спира производството по наследяване и насочва страните към завеждане на гражданско или административно дело, ако те оспорват фактите, от които зависят техните права, съставът на наследственото имущество или предметът на завета. Страната, чиито права съдът счита за по-неприемливи, се насочва към завеждането на гражданско или административно дело. Ако страните оспорват факти, от които зависи правото на завет или други права, съдът насочва страните към завеждането на гражданско или административно дело, но не спира производството по наследяване.

При приключване на производството по наследяване, съдът или нотариусът постановява решение относно наследството. Тъй като според хърватското право наследството се предава *ipso iure* към момента на смъртта на завещателя, естеството на решението относно наследството е с установителен характер. В решението се определя кой е станал наследник след смъртта на завещателя и какви права са придобили други лица. Съдържанието на решението е определено в Закона за наследството. В решението се включва информацията относно: завещателя (фамилно и собствено име, личен идентификационен номер, име на един от родителите, дата на раждане, националност и — за лица, починали по време на брака — фамилното им име преди брака); съставът на наследственото имущество (описание на недвижимото имущество с данни от поземлените регистри, които са необходими за вписването; описание на движимото имущество и други права, за които съдът е установил, че са част от наследството имущество); наследниците (фамилно и собствено име, личен идентификационен номер, местожителство, връзка на наследника със завещателя, дали наследява като наследник по закон или по завещание; ако има няколко наследника, частта от наследството за всеки наследник, изразена като дял); ограничение или тежест върху правата на наследника (дали правото на наследника е под условие, срок или указание и, ако това е така, дали и как е ограничено или утежнено по друг начин и в чия полза); лицата, които имат право на завет или някакво друго право, произтичащо от наследственото имущество, с точно описание на въпросното право (фамилното и собственото име на лицето, личен идентификационен номер, местожителство). Решението относно наследството се

предоставя на всички наследници и заветници, както и на лицата, които са предявили иск за наследство в хода на производството. След като стане окончателно, то се изпраща също така на компетентния данъчен орган. В решението относно наследството съдът или нотариусът указват, че, след като решението относно наследството стане окончателно, трябва да бъдат направени съответните вписвания в поземления регистър в съответствие с правилата по Закона за поземления регистър, а движимото имущество, поверено за отговорно пазене на съда, нотариуса или — по тяхно нареждане — на трето лице, да бъде предадено на оправомощените лица.

Преди да постанови решение относно наследството, по искане на заветник съдът или нотариусът може да постанови отделно решение относно завета, при условие че въпросният завет не се оспорва от наследниците. Когато няма спорове само по отношение на част от наследственото имущество, може да бъде постановено частично решение относно наследството с оглед на установяване на наследниците и заветниците и по неоспорваната част от наследственото имущество.

Възможно е да се подават възражения по решение, което се взема от нотариус в качеството му на доверено лице на съда в производство по наследяване. Възражението се представя на нотариуса в срок до осем дни от произнасяне на решението пред страните, а нотариусът е длъжен незабавно да го предаде на компетентния общински съд заедно с делото. Възраженията се разглеждат от един съдия. Всички забавени, непълни или недопустими възражения се отхвърлят от съда. Когато взема решение по възражение срещу решението на нотариус, съдът може да остави решението в сила, било то цялостно или частично, или да го отмени. Когато решението е отменено (било то цялостно или частично), самият съд разглежда отменената част на решението. Съдебното решение за отмяна на нотариално решение, било то цялостно или частично, не подлежи на индивидуално обжалване. Решението относно възражението се връчва на страните и на нотариуса.

Решенията, постановени от първоинстанционния съд по производства по наследяване, могат да бъдат обжалвани, ако в Закона за наследството не е предвидено друго. Жалбата може да бъде подадена в рамките на петнадесет дни от произнасяне на решението на първоинстанционния съд. Жалбата може да бъде подадена в първоинстанционния съд, който, след като разгледа своевременно депозираната жалба, може да постанови ново решение за изменение на оспорваното решение, при условие че то не нарушава правата на други лица, които се базират на въпросното решение. Ако първоинстанционният съд не промени своето решение, той изпраща жалбата на второинстанционния съд, независимо дали жалбата е депозирана в рамките на определения от закона срок. По правило второинстанционният съд разглежда само жалби, които са депозирани в рамките на определения срок, но може да вземе предвид и жалба, която не е била подадена навреме, при условие че тя не нарушава правата на други лица, базирани на оспорваното решение.

В производства по наследяване не са разрешени извънредни средства за правна защита.

7 При какви условия и в кой момент дадено лице придобива качеството на наследник или заветник?

Дадено лице става наследник — било то по закон или по завещание — *ipso iure* (по силата на закона) в момента на смъртта на завещателя. В този момент наследникът придобива наследствено право и наследственото имущество на починалия преминава към него/нея по силата на закона, като става неговото/нейното наследство. За придобиването на наследствено право не се изисква изявление за приемане на наследството. Наследник, който не желае да бъде наследник има право да се откаже от наследството до постановяването на решение от първоинстанционния съд.

Заветникът придобива право върху завет в момента на смъртта на завещателя.

Производството по наследяване, в рамките на което се установява кои са наследниците на завещателя, какво включва наследственото имущество на завещателя и какви други права по отношение на наследственото имущество имат наследниците, заветниците и други лица, е описано в отговора на въпрос № 6, касаещ производствата по наследяване.

8 Наследниците носят ли отговорност за задълженията на починалия и ако да, при какви условия?

Наследниците, които не са се отказали от наследството, заедно и поотделно носят отговорност за задълженията на завещателя, всеки до размера на своя наследствен дял.

9 Какви документи и/или информация се изискват обикновено за целите на вписването на недвижимо имущество?

За целите на вписването в поземления регистър трябва да бъдат представени следните документи на отдел „Поземлен регистър“ на общинския съд, в чийто район се намира имуществото:

1. предложение за вписване;

2. документ, на базата на който е получено правото на собственост (правно основание за получаване на правото на собственост — договор за продажба, договор за дарение, договор за издръжка, решение относно наследство и т.н.) — в оригинал и заверен препис;
3. доказателство за гражданството на получателя на правото на собственост (удостоверение за гражданство, заверено копие на паспорта и т.н.) или доказателство за статут на юридическо лице (извлечение от регистъра на дружествата), ако получателят е чуждестранно юридическо лице;
4. когато заявителят се представлява от пълномощник, трябва да бъде представено пълномощно — в оригинал или заверено копие;
5. ако заявителят не е определил пълномощник, който да го/я представлява и той/тя е в чужбина, заявителят е длъжен да назначи пълномощник с местопребиваване в Хърватия, който да получи документите;
6. доказателство за плащане на съдебна такса в размер на 200,00 HRK, ред № 16, както и гербов налог в размер на 50,00 HRK, ред № 15, в съответствие със Закона за съдебните такси (NN № 74/95, 57/96, 137/02, 26/03, 125/11, 112 /12 и 157/13).

9.1 Назначаването на управител на наследственото имущество задължително ли е или е задължително при поискване? Ако е задължително или е задължително при поискване, какви стъпки следва да бъдат предприети?

В хърватското право не е предвидено задължително назначаване на управител на наследственото имущество. Причината за това е, че наследственото имущество преминава в ръцете на наследниците по силата на закона в момента на откриване на наследството (когато завещателят почине или бъде обявен за мъртъв).

В определени случаи обаче хърватското право предвижда, че съдът по дела за завещания и наследства следва да назначи временен представител на наследственото имущество. Това се прави, когато наследниците не са известни, не е известно тяхното местонахождение или с тях не може да бъде осъществен контакт, както и при нужда в други случаи. Временният представител на наследственото имущество има право да предявява искове и да отговаря в съда по искове, да събира вземания или да плаща дългове от името на наследниците и да представлява наследниците. Ако това е необходимо, съдът може да определи специални права и задължения на представителя на наследственото имущество. Съдът може също така да назначи представител на наследственото имущество, което е било отделено от имуществото на наследниците по искане на кредиторите на завещателя.

9.2 Кой има право да изпълни разпореждането с имущество в случай на смърт и/или да управлява наследството?

Наследственото имущество се управлява от наследниците, освен когато е поверено на изпълнителя на завещанието или на представител на наследственото имущество.

В завещанието завещателят може да определи един или повече изпълнители на завещанието. Лицето, което е определено за изпълнител на завещанието, не е задължено да приеме тези задължения. Задълженията на изпълнителя на завещанието се определят от завещателя в завещанието. Ако завещателят не е дал някакво конкретно указание, задълженията на изпълнителя по-специално включват:

- да се грижи и да върши необходимото за опазването на наследственото имущество от името и за сметка на наследниците,
- да управлява наследственото имущество,
- да върши необходимото за плащането на дълговете и заветите от името и за сметка на наследниците.

За тази цел изпълнителят трябва да се погрижи във всяко едно отношение завещанието да бъде изпълнено според желанията на завещателя.

9.3 С какви правомощия разполага управителят на наследството?

В хърватското право назначаването на управител на наследственото имущество не е предвидено като правило. Причината за това е, че наследственото имущество преминава в ръцете на наследниците по силата на закона в момента на откриване на наследството (когато завещателят почине или бъде обявен за мъртъв). Наследникът управлява и се разпорежда с всичко, което е включено в наследството. Ако има няколко наследника, докато бъде определено какви дялове от наследственото право се полагат на всеки наследник, сънаследниците управляват като съсобственици и се разпореждат с всичко, което е включено в наследственото имущество, с изключение на повереното на изпълнителя на завещанието или на представителя на наследственото имущество.

След като с окончателното решение относно наследството бъде определено какви дялове от правото на наследяване се полагат на всеки наследник, всичко, което до този момент е било обща собственост, се управлява от сънаследниците и те се разпореждат с него до момента на делбата на наследственото имущество по правилата, по които сънаследници управляват и се разпореждат с имущество, с изключение на повереното на изпълнителя на завещанието или на представителя на наследственото имущество.

10 По силата на националното право какви документи обикновено се издават в хода или в края на производството по наследяване, с които се доказват статутът и правата на бенефициерите? Те имат ли специална доказателствена сила?

В хода на производството, ако е бил определен изпълнител на завещанието, по негово/нейно искане съдът своевременно му/й издава удостоверение, доказващо неговото/нейното качество и правомощия на изпълнител, като се включва нареждане до всички заинтересовани, че изявленията на изпълнителя следва да се считат за направени от самия завещател. Никое лице, което добросъвестно действа в съответствие с изявлението на лице, представило съдебно удостоверение за изпълнител на завещание, не носи отговорност за никакви вреди, причинени на наследниците в резултат на това. Ако съдът освободи изпълнителя на завещанието, той/тя трябва незабавно да върне на съда удостоверението, доказващо неговото/нейното качество и правомощия. В противен случай той/тя ще носи отговорност за всички вреди, които могат да произтекат от това.

При приключването на производството по наследяване се постановява решение относно наследството. В това решение се определя кой е станал наследник на завещателя при неговата/нейната смърт, както и какви права са придобили в този момент също така други лица. Тъй като според хърватското право лицето става наследник *ipso iure*, целта на установяването на това кой е наследникът, не е да се придобие право на наследяване или да се придобие самото наследство (и двете са станали в момента на смъртта на завещателя), а само да се даде възможност и да се улесни упражняването на правата и задълженията, които са придобити във връзка с наследството.

Като последица от окончателното решение относно наследството се счита, че в него е определен съставът на наследственото имущество, кой е наследникът на завещателя, размерът на наследствения дял, който му/й се полага, дали неговото/нейното право на наследяване е ограничено или обременено и, ако това е така, също дали има някакви права върху завети и, ако това е така, какви.

Постановеното с окончателното решение относно наследството може да се обжалва от лице, което според разпоредбите на Закона за наследството не е обвързано от окончателния характер на решението относно наследството, чрез гражданско дело срещу лицата, които имат полза от констатацията, чиято истинност той/тя оспорва.

Окончателното решение относно наследството не е обвързващо за лица, които предявяват иск за право върху нещо, което е било определено като част от наследственото имущество, при условие че те не са участвали в изслушването по отношение на наследството като страни и така също не са били надлежно призовани да се явят на него лично. Това решение не е обвързващо също така за лица, които твърдят, че вследствие на смъртта на завещателя, те са придобили право на наследяване на база на завещание или по закон, както и че имат право на завет, при условие че те не са участвали в изслушването по отношение на наследството като страни и така също не са били надлежно призовани да се явят на него лично.

По изключение, лицата, които са участвали в изслушването по отношение на наследството като страни и са били надлежно призовани да се явят на него, не са обвързани от окончателното решение относно наследството по отношение на никакви права в тяхна полза, произтичащи от завещание, което е намерено впоследствие; по отношение на правата, определени в гражданско или административно производство (каквото са били насочени да образуват), след като решението относно наследството стане окончателно; при условие че са изпълнени предварителните условия, според които в рамките на гражданско дело те могат да изискват производството да бъде отменено.

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Последна актуализация: 18/03/2019